

Infrastrukturdepartementet
Ert dnr: I2021/00503

Yttrande – delbetänkandet Vem kan man lita på? Enkel och ändamålsenlig användning av betrodda tjänster i den offentliga förvaltningen, SOU 2021:9

Örebro kommun har beretts tillfälle att yttra sig över delbetänkandet Vem kan man lita på? Enkel och ändamålsenlig användning av betrodda tjänster i den offentliga förvaltningen, SOU 2021:9. Nedan följer Örebro kommuns synpunkter. Yttrandet följer delbetänkandets struktur.

3.2 Certifikat

Det är önskvärt med ett förtydligande att stämpel är för juridisk person och att underskrift bara kan vara fysisk person. Detta är tyvärr inte en självklarhet för alla.

3.3 Validering

Validering behöver troligen inte vara en tjänst och oavsett kan det vara en del av något annat och därför inte uppfattas som en tjänst. En underskrift kan till exempel valideras vid underskriftstillfället, vid mottagande eller vid arkivering. Detta är inte kopplat till valideringsintyg utan något som exempelvis sker automatiskt i många PDF-läsare.

3.6 Underskrift och andra närliggande begrepp

Avsnittet innehåller förtydliganden som är viktiga. Dels att det handlar om nyanser, dels att underskrift är att föredra före signatur och varför. Även urkundsbegreppet är viktigt att förklara. Med teknikens hjälp är det möjligt att mängdsignera, vilket kan leda till att betydelsen av underskriften försvagas. Önskemål om en sådan hantering finns redan.

3.7 Stämpel och sigill

Förtydligandet i avsnittet är viktigt. I beskrivningen får man en förklaring till förvirringen omkring begreppen stämpel och underskrift. En av anledningarna till att förtydligandet är viktigt är den förvirring som finns på marknaden idag där lösningar marknadsförs för avancerade underskrifter trots att de i själva verket endast levererar en avancerad stämpel. Det är alltså inte bara

leverantörer som misstolkar detta (medvetet eller omedvetet), utan även mindre insatt kommuner och myndigheter.

4.2.2. Vilka juridiska funktioner fyller en underskrift?

Äkthet

Avsnittet förklarar på ett tydligt sätt varför elektroniska underskrifter är så mycket krångligare än analoga. En vanlig fråga är varför man inte bara kan skriva på digitalt, precis som man gjort analogt. Frågan får sin förklaring här och därför är det viktigt att förtydligandet finns kvar.

Bevisverkan

Även detta avsnitt innehåller viktiga förtydliganden, eftersom det i stor utsträckning saknas kännedom om varför en avancerad underskrift bör väljas. Här blir det tydligt att det är fördelaktigt med tanke på bevisverkan. Möjligen är referenserna till domarna lite gamla då de lösningar som anges som avancerade inte uppfyller kraven på avancerad underskrift enligt eIDAS, framför allt gällande bankID. Detta skulle kunna förtydligas. Annars finns det en risk att utredningen uppfattas som en bekräftelse på att bankID är en avancerad elektronisk underskrift.

4.8 Elektronisk tidsstämplingstjänst

Tidsstämpel blir en viktig del när en avancerad elektronisk underskrift ska framställas i enlighet med format som enligt eIDAS-förordningen artikel 27 punkt 5 tagits fram i Kommissionens genomförandebeslut 2015/1506 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:32015D1506>) där man i bilagan kan utläsa *hur* underskriften ska hanteras (inte uteslutande, men som ett påvisat sätt). För PDF finns PAdES som standard och där pekar genomförandebeslutet på en ETSI-standard. Denna standard tydliggör olika nivåer av PAdES med tanke på bevarande där en nivå kallas LT för long term och där en tidstämpel blir av avgörande betydelse. För att framställa en avancerad elektronisk underskrift som kan bevaras ska en tidsstämpeltjänst användas, enligt eIDAS via genomförandebeslutets bilaga, PAdES och ETSI. Detta borde framgå i detta avsnitt.

5.2.2 Elektronisk underskriftstjänst och stämplrar

Fristående underskriftstjänst

I beskrivningen av fristående underskriftstjänst finns en överhängande risk att läsaren tolkar in att en fristående underskriftstjänst kan koppla en underskrift till en handling. Om fristående underskriftstjänster över huvud taget ska nämnas behöver det tydligt framgå att en fristående underskriftstjänst inte kan visa handlingen som ska skrivas under och inte heller koppla underskriften till denna handling enligt eIDAS regelverk (detta borde även framgå på DIGGs hemsida). Detta behöver förtydligas eftersom målsättningen bör vara att hjälpa offentlig verksamhet att särskilja komponenten fristående underskriftstjänst

från en lösning att framställa dokument underskrivna med en avancerad elektronisk underskrift.

Det vore även fördelaktigt om utredningen problematiserade DIGGs ambition med en standardiserad fristående underskrifts komponent i en verklighet där det knappt finns några lösningar som kan leverera en underskrift som lever upp till eIDAS avancerad elektronisk underskrift. Fokus bör vara att underlätta upphandlande och införande av en sådan lösning istället för att som nu i värsta fall bidra till felaktiga upphandlingar då nästan alla missförstår vad det är DIGG krävställer och vad de leverantörer som finns på listan har granskats för. Om DIGG till exempel skriver att de rekommenderar att dokumenten inte lämnar myndigheten och en av de leverantörer som står med på listan bara har en lösning där dokumenten laddas upp i molnet blir det inte begripligt för de som behöver hjälp av DIGG. Eller att en annan av leverantörerna i sin lösning skriver ut personnummer i certifikatdetaljerna samt i klartext på det underskrivna dokumentet.

5.5.1 De funktioner som utgör betrodda tjänster

Bevarande

I detta avsnitt saknas Kommissionens genomförandebeslut 2015/1506 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:32015D1506>) där man i bilagan kan utläsa *hur* underskriften ska hanteras (inte uteslutande, men som ett påvisat sätt) med tanke på bevarande där en nivå av PAdES kallas LT för long term och där en tidstämpel blir av avgörande betydelse

5.5.2 Elektroniska underskrifter

Avancerade elektroniska underskrifter

Det vore fördelaktigt om de tekniska specifikationer som utpekats i alla fall tas upp. PAdES torde vara det mest centrala. Att följa detta är ett sätt att uppnå en avancerad elektronisk underskrift. Här finns det ett behov av tydlighet. Många lösningar på marknaden påstår sig leverera en avancerad elektronisk underskrift, men i själva verket ges bara en avancerad stämpel. Här finns en alltså en chans att tydliggöra att det finns en reglerad standard att utgå från.

5.10 Vilka krav ställer eIDAS-förordningen på den offentliga förvaltningen?

Att eIDAS-förordningen gäller som svensk lag är en mycket viktig information för den offentliga förvaltningen, eftersom kunskapen om detta är bristfällig.

5.12.1 Standarder

Texten i detta avsnitt är svårläst. Det är också synd att de standarder som eIDAS via genomförandebeslutet 2015/1506 faktiskt pekar på inte ens nämns (PAdES, XAdES, CAdES). Det är möjligen bra att påvisa alternativ och en bredd, men det hade varit tydligare om stycket inleddes med vad

genomförandebeslutet pekar på som förslag till lösning innan man ger sig in i komplexiteten.

5.12.2 Tekniska lösningar och specifikationer

DIGGs fristående underskriftstjänst

Dessvärre är innehållet i detta avsnitt inte till någon hjälp för de parter i offentlig sektor som behöver ha en lösning som kan ta fram och infoga en underskrift i ett dokument så att resultatet blir en avancerad elektronisk underskrift. DIGG ger för mycket information om en för liten del, vilket i sammanhanget blir missinformation. Om man är en organisation som har en stödtjänst i drift kan den normativa specifikationen vara till hjälp, inte annars.

Det som borde kommuniceras är att om en lösning ska kunna ge en avancerad underskrift bör den kräva följande:

- EID av tillitsnivå tre i Sverige, motsvarande väsentlig i EU.
- Personliga certifikat som bäddas in i det som undertecknas, till exempel enligt PAdES för PDFer.
- Att dokumentformatet bör konverteras till ett format som kan bevaras innan underskriften påförs för att möjliggöra bevarande av både dokument och underskrifter.
- Att använda en tidsstämplingstjänst för att uppnå nivå LT för att underlätta för bevarande av underskrifterna.

Eva Håkansson
Kommundirektör
Örebro kommun